

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗДАВА НЕДЕЉНО ЈЕДАНПУТ НА ТАБАКУ

Цена за Србију:

НА ГОДИНУ	6 ДИН.
ЗА ПОЛА ГОДИНЕ	3 ДИН.
ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ НА ГОДИНУ	9 ДИН.

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА

ЈЕ У ЗДАЊУ

ОПШТИНСКОГ СУДА

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Преглату ваља слати упућеном на општин-
ски суд а све кореспонденције на уредника

РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ.

Наплаћена писма не примају се.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

САСТАНАК

одбора општине београдске

(По стенографским белешкама)

држан 24. Априла 1889. год. у Београду.

Почетак у 6 часова по подне

Присутствовали: Председник г. Ж. Карабиберовић; Члан Суда г. К. Томић, чланови одбора: г.г. Свет. Каралешкић, Дим. Т. Белковић, Јаков Бајлони, Милорад Д. Јанковић, Никола Х. Поповић, Свет. Зорић, Борђе С. Новаковић, Др. М. Т. Лeko, Н. Л. Милишић, Јов. Ж. Ђурић, Коста Петровић, Видоје Виторовић, Ј. в. Илијћ, Милосав Р. Маринковић, Милутин Ј. Марковић, Коста Д. Главинић и Милан Ж. Маринковић.

Садржина:

Решавање о буџету.

Председник. — Молим господо, састанак је отворен. Изволте чути протокол последњег састанка.

Секретар. чита протокол од 22 т. м.

Председник. Имали ко да примети што на овај протокол? (Нема).

Изволте дати неколико уверења. Дају се уверења за: Јевту Милића бакала оvd. да је: владава доброд, а става средњег; Јаћима Рајковића момка Јевтиног да је: непознат;

Јакова и Драгутина Илије Марковића пенз. да су; владава доброд а става средњег.

Председник. Сад да пређемо на даљи претрес буџета.

Секретар. чита „28. — Петорица извршиоца по предлогу суда и комисије 7800.“ (Прима се).

Секретар чита „29 Шесторица писара по предлогу суда 8008; а по предлогу комисије на пет писара по 1476=7380 динара.“

Председник. Код нас нису сви писари с једном платом јер они који служе од пре више година и право је да имају већу плату (Чује се: онда да одредимо једну суму за све).

К. Томић Питање је да ли се могу послови да врше са пет писара као што предлаже комисија. С тога ја би био мишљења да остане иста сума и број писара како се затекао па ми ако можемо да радимо са мање људи ми ће мо учини уштеду у томе и сами укинати једно место писара.

Н. Х. Поповић. И ја сам мишљења да остане као што је по предлогу судском док се не пренишу правила и не учини распоред рада у општинском суду па онда ће мо укинати све што нам није потребно.

Н. Милишић Кад је комисија казала да може да се укине један писар, онда држим да је она о томе ствар испитала и да с тога треба да усвојимо њен предлог.

Председник. Али треба да имате на уму господо да сте Укинули два књиговође. У пореском одељењу био је књиговођа и писар, књиговођа је укинут и сад тамо мора остати писар иначе г. Банковић не може да ради сам све послове. Ја вас молим усвојте предлог суда а суд ће гледати да учини уштеду у овом персоналу само ако је то могуће без штете за послове (вичу: па добро, нек остане). Дакле, ко је за предлог суда нек седи а ко је за предлог комисије нек устане? (Устају 4). Дакле већина је за судски предлог.

Секретар чита „30 Шесторица пореских надзорника и једном при ђумруку по предлогу Суда 5040 а по предлогу комисије само шесторица пореских надзорника 4320 динара“.

Б. Николић. Порески надзорници су државни чиновници па узгред наплаћују и прирез општински кад порез наплаћују. Зато држим да им не треба давати плату.

Мил.в. Маринковић. Објасните нам г. председниче, је ли општина дужна да плаћа и пореске надзорнике кад им држава плаћа и кад они овај посао врше радећи оно за што се од државе плаћају. И општина врши неке државне послове и чини јој услуге, па зашто да и државни органи не помогну општини у неким пословима.

Председник. Нека г. секретар каже од куда је ово дошло — њему је познато.

Секр. Са. Х. Ристић. Општина је кад је изашао закон о порези који данас важи обраћала се државној власти да јој учини услугу у томе — но ондашњи г. министар није то одобрио. С тога је општина била у почетку принуђена да држи при оваком кварту по једног извршиоца који је одмах чим ко донесе порез наплаћивао и прирез за општину. Али то се показало врло незгодно и скупо, па се онда општина обратила г. министру с молбом да пор. надзорници уз наплату порезе наплаћују и прирез општински а за ту услугу да им се нешто плати. Онда је г. министар то дозволио и казао да ће ти чиновници бити одговорни општини ако ове наплате тачно не извршују и тако је постао овај издатак у буџету на пореске надзорнике.

Милутин Марковић. Осим тога ја знам да је од стране оних извршиоца општинских, који су у први мах били одређени да прирезу наплаћују врло рђаво вршена та наплата и да је општина имала штете од њиховог рада; међутим од кад то наплаћују пор. надзорници ствари иду тачно и на време се наплате извршују. Па за то по мом мишљењу и са рачунског гледишта ова ствар треба да остане овако као што је, само да буде шест пор. надзорника, као што и комисија предлаже.

Председник. То смо и ми усвојили. Један је укинут (вичу добро).

Дакле усваја ли се ова позиција? (Усваја се комисијско мишљење). Ајдемо даље господо.

Секретар чита „IV плата практиканта бр. 31 на 12 практиканта по предлогу суда 10560: а по предлогу комисије на 8 практиканата 7104.“

Милутин Марковић. Колико сада имате практиканта.
Члан Коста Томић. — Свега 10.

Милутин Марковић. А колико их врше праву службу практикантску?

Члан К. Томић. 8 — Управо ево како стоји ствар. Чита где ко од практиканта ради).

Милутин Марковић. Лепо. Кад неки од практиканата врше службу извршиоца, троши ли се цела она сума која је на извршиоце одређена?

Члан К. Томић. Троши се.

Милутин Марковић. А који су извршници?

Члан К. Поповић. Извршници су: Милан Јаношевић, Ђока Пешић, Ђока Јовановић, Таса Марковић, Петар Поповић и Св. Павловић, — Свега 6. Али од ових Ђока Јовановић је пијачни контролор од пре два месеца, зато сад у ствари има пет извршилаца, и толико је суд предложио у овом буџету и ви сте већ то усвојили под бр. 28.

Милутин Марковић. Онда излази да усвојимо онај број практиканата који комисија предлаже.

Председник. Али тада ће требати да дате више извршилаца, јер није могуће да се врше послови.

Члан К. Томић. Треба да знате господо како стојимо с пословима извршења. Није могуће да се они савлађују како треба без довољно људи. Извршилац Јаношевић он ради само на масама. Један ради само на уверењима о имовном стању. Сваки дан тражи се по 10 — 15 и 20 уверења. Осим тога један мора да ради само на забранама. Сваки дан дође у најмању руку по 10 забрана. Затим долази извршење пресуда. У заседању судском ми имамо дневно по 20 — 25 рочишта а ја сам сад наредио да се одређују још по 5 више да би људи дошли што пре до суђења. Извршилац један мора опет да се бави само прикупљањем општинских прихода, дунавског, од попаше птд. А знате ли колико има пресуда на извршењу? Ја држим да ће их бити 2000. — Мени се чини да је крајње време да се ово извршно одељење наше уреди како ваља и да се сваког дана зна колико је један извршилац извршио пресуда.

Ја до данас нисам могао ту ствар да уредим што чекамо на решење буџета — на распоред персонала, па онда да се то учини.

Св. Караџевић. Запста је нужно да се то уреди и пречисти, јер многи се људи жале на извршиоце.

Члан К. Томић. Знамо ми то све и гледаћемо да уредимо ствар тако да мора бити боље.

Председник. Ви видите господо да се воде у рачуну 12 практиканата, али у ствари 3 нису практиканти. Дакле молим вас оставите могућности суду да се послови распореде и раде како треба, а г. Томић као председавајући члан у суду он ће учинити све што треба да то буде уређено као што ваља.

Св. Караџевић. Нема сумње да ту има људи за отпуштање, и да их има таквих да два и три не вреде за једнога ваљаног.

Милован Маринковић. Дозволите да и ја проговорим неколико речи о овоме, поводом оваквога обавештења. Излази да послови у суду општине београдске још нису распоређени да се зна ко шта има да ради, и да бива то да се једни с једног посла употребљују на друге послове. Н. пр. извршиоц се употребљује на други посао, а практикант се употребљује на посао извршиоца. Ми молимо нове кметове да

то уреди, да тако више не бива, и да свакога који не ваља не трпе но да га замене способним и савесним човеком, који хоће да ради како треба да се ради.

Овде је сада разговор о практикантима, питање је треба ли их 12 или је довољно 8. Ја осуђујем ону практиву да се практиканти употребљавају за извршиоце. Ако треба 10 извршилаца, онда да дамо 10; не треба ли више но 5 онда толико нека их буде. Тако исто и са практикантима стоји. Колико их треба за тај посао, толико да их дамо. Али кад се практиканти употребљују и за извршиоце, онда излази то, да се ти послови рђаво раде. Шта је хтео он је урадио; а шта није оно стоји не урађено.

Ја дакле нисам за друго него за оно што је комисија предложила. Доста је 8 практиканта; а ако треба више извршитеља, ви ћете тражити и ми ћемо дати.

Председник. Код нас се практикује то да се једна округла цифра даје на практиканте па суд распоређује њихове плате. Ми имамо практиканата са 100 динара месечне а имамо их и са 50 — према служби и способности. Има практиканта који треба да је писар, али пошто немамо партије да га платимо он се рачуна као практикант. То би у будуће требало да се исправи у буџету али за сад је тако остало.

Ник. Милишић. Ја не знам зашто је то тако морало да се практикује и да остане кад је персонал у суду онај исти односно практиканата и писара који је и пре био на што се то није исправило да се зна шта је ко и зашто му се плата даје?

Председник. Ствар се тако затекла. То је ствар одељења судског, у које се ја не мешам, и оно ће за будуће исправити то.

Милан Маринковић. Ја мислим да ми усвојимо ову цифру коју предлаже комисија, па ви узмите колико можете практиканата за ту суму.

Председник. Ја предлажем да се одреди округла сума од 10.000 динара.

Ђока Новоковић. Доста је ако одобримо суму коју комисија предлаже. Ја мислим да послове треба упростити и бољи надзор водити над свима који их врше па ће бити довољно и 8 практиканата; а ако остане све као што је било онда не 12 него и 20 практиканата ће стићи да све послове уредно посвршавају.

К. Главинић. Запста ово је једна незгодна позиција; незгодна у толико што фигурише у буџету 12 практиканата а у ствари нема их толико него 8 — као што и комисија предлаже — те с тога, ко прочита у новинама ову позицију он ће да се смеје и да каже да општина београдска има више практиканата него и највеће једно министарство у држави нашој. С тога желео бих да се уведу у записник то да одбор тражи да се одеље практиканти засебно и врше само дужности практикантске. Али господо немојмо у оваквим стварима да што оно кажу цепидлачимо и да доведемо суд у неприлику да не може брзо да свршава своје послове. Него оставимо ову суму од 10.000 коју предлаже г. председник, али у исто време ставимо суду у дужност да упрости послове и да види шта се може учинити, да не буде како је било, да се не зна ни ко пије ни ко плаћа.

Милан Маринковић. Плаћамо ми — али ја држим да би се и сад могла одредити једна комисија да те послове подели и разреди да се зна шта ко има да ради.

Милутин Марковић. По мом мишљењу пет практиканата биће довољно за чисто практикантске послове кад се распоред начини како треба.

Милован Маринковић. Па добро оставимо кметовима да они ту ствар уреде са обзиром на то да је потребно да се учини уштеда каква се може, а ми да одобримо једну цифру на плату практиканата.

Председник. Ја у име суда повлачим предлог од 10.560 и сводим га на 10.000 динара, и молим вас да га усвојите. (Вичу: добро, усваја се).

Је ли дакле усвојено тако? (Усвојено). Хвала вам — ми ћемо се старати да уштедимо ако што можемо али треба имати на уму да је пола ове суме већ утрошено за прошлих 6 месеци.

Сад да идемо даље.

Секретар чита: V. плата свију службоца. (15 службоца). По предлогу суда свега 12.096 а по предлогу комисије (10 службоца) 7.200 динара.

Чл. К. Томић. Ја сам донео списак свију служитеља и изволите чути колико који од њих има плате. (Чита).

Председник. Што се тиче броја, ја мислим да је редуцирање од 15 на 10 велико, нама треба за нижњерско одељење три службоца, код суднице један, код благајнице један, код архиве један, код председника један; за извршиоце потребни су службоци, за позиве парница, за позиве одборника и т. д. Дакле држим да ће мало бити десет. Ми смо прошле године имали 14 па је г. Чађевић нижњер, по показаној потреби добио дозволу суда да може узети још једнога за премере. Зато је ове године стављено у буџет 15. Прошле године било је у буџету на 14 служитеља 11.136 динара сад на 15 имамо да издамо 12.096 динара.

Б. Новаковић. Ја мислим да је могуће овај број свести на 10, јер може се у појединим приликама, нарочито за позиве послужиги и патролцијама или пожарницима, који седе безпослени.

Председник. Патролције иду са извршиоцима али пожарнике нисмо употребљавали, јер они у свако доба треба да су спремни да пођу на пожар.

Б. Новаковић. Ми смо рачунали колико има соба у суду и нашли смо да не мора на сваку собу доћи по један послужитељ но да један може на више соба доћи.

Милорад Јанковић. Ја сам слушао да међу данашњим служитељима има и инвалида који нераде ништа. То већ показује да се може са 10 служитеља проћи а да послови ништа не рамају.

Милован Маринковић. Прегледајући позицију под римско V. која носи назив: плата свију послужбоца, видео сам да се на све послужбоце скупа тражи по предлогу суда 38.492 динара, а по предлогу комисије даје се 23.856 динара на годину. Прегледајући даље специјално зашто се који служитељ употребљује, ја држим да би нас далеко одвело кад би се специјално упуштало у разговор да ли н. пр. нижњерском одсеку треба 3 или може бити са 2 службоца, да ли треба за кланицу два или један и т. д. Зато ја мислим да ми одредимо једну суму на све ове службоце што су овде под V. поређани па нека се узме колико се за ту суму може узети. (Врло добро). Ја би дакле предложио: да дамо суму од 30 хиљада динара па суд нека је распореди како зна. Иначе ако се упустимо ми у то да оцењујемо сад колико за какав посао треба службоца, нећемо с овим послом бити готови до Митрова-дна! (Тако је).

К. Главинић. Ја не бих усвојио предлог г. Маринковића тако одмах — него би требало да пређемо све поједине позиције, нарочито за то, што имамо предлог комисије да се извесна места служилаца укину. Тако што се мене тиче, ја мислим да је довољан један чувар за сењак, јер се сад не садева сено у општ. сењаку у оној количини како је то од

пре бивало. Даље код баштована и ја верујем да су довољна два службоца; али баштован уз то мора да има раденике, који ће радити а службоци треба да су такви који могу да надзиравају рад, јер сам баштован не може да стигне свуда.

Ј. Бајлони. Ја држим кад би се узела сразмера између предлога суда и онога што је комисија нашла, да би се могла ова цифра за служитељске плате свести на 35.000 динара па да буде сав посао задовољан, и све потребе подмирене.

Н. Милишић. Треба имати на уму и то да н. пр. баштован преко целе зиме нема потребе за два служитеља, и онда нека се они употребе на друге послове, а он нека са радницима које ће узети кад му затребају врши своје послове.

Председник. Господо, ми смо тражили за све служитеље 38.492 — комисија је дала 23.856, а г. Маринковић је предложио 30.000. — Мени се чини да без 32.000 најмање неће моћи да се прође. С тога одобрите 32.000, а ако се што уштеди, ми нећемо однети кући.

Н. Милишић. Мени је то за дивно чудо што г. председник не да ништа да буде по предлогу комисије те да се ма што уштеди. Шта ће баштовану служитељи...

Председник. Немојте тако говорити, јер тамо смо уложили новац који треба да се чува. Дакле да решимо. (Вичу: прима се предлог г. Маринковића). Г. Маринковић је предложио 30.000 а ми сводимо судски предлог на 32.000 динара. (Вичу: 30.000 доста је). Дакле усвајате ли да буде 30.000? (Усваја се). Добро. Ајмо даље.

Секретар чита: VI плата ноћних стражара 44. Стотина стражара (по комисији 120) 27.000 динара.

Председник. Ноћним стражарима плаћа се по 60 динара; и ако је комисија тако рачунала, онда по њеном предлогу да буде 120 ноћних стражара треа 86.400 — а ако се рачуна да им буде плата 50 динара онда 27.000.

Међу тим ја овом приликом имам да вам саопштим акт државне власти, којим се захтева да општина повећа број ноћних стражара на 120, а то значи да буџет увећамо са још 27.000 динара више но што сада суд предлаже.

Милов. Маринковић. Дозволите да се о томе поведе разговор. Ми дајемо извесан број служилаца, који ће ноћу надзирати над сигурношћу. Како је то да полиција сваке године тражи да повећамо тај број? Има ли ту границе где можемо стати и по ком се праву то тражи од општине?

Председник. Ја сам дужан да вам саопштим шта власт тражи, а ви изволите решити како знате.

Милов. Маринковић: Има ли тај акт разлога, да видимо за што се то тражи?

Председник. Има наравно — Они дају објашњења колико има улица у Београду и да се све улице снабду ноћним стражарима како треба и како се тражи, онда морамо имати 200 лица за стражу.

Коста Главинић. Заиста Београд без Еенглезовца имаће на 200 улица, и према томе броју требало би 200 ноћних чувара. Али ја не знам да ли се сви ноћни чувари употребљују на ту службу, и не знам да ли још где у свету има свака улица чувара па, ма како мала и кратка била. Треба би увећати број али толико, колико се тражи, није нам могуће према данашњим финансијама.

Н. Милишић. Ја сам слушао да дужност ноћних стражара не врше више но 60 људи. Тим бројем није могуће чувати варош; и ако хоће да се чувају сви крајеви као што треба да буде, онда треба увећати број тих стражара.

Б. Новаковић. Треба само да имате на уму то да је комисија по своме нацрту буџета рачунала патролцијама по 50 дин. месечно плате; а одкуд је у извештај ушло 60 — не знам. Али ако се прими да буде 120 патролција по 60

динара, онда се увећава број издатака за 13600 динара више но до сада што је било —

К Главинић. Ја јесам зато да ее повећа број патролција бар на 120 али плата од 50 динара мала је (чује се: мала) и нужно је да остане досадања плата јер ти људи сами себи и одело набављају.

Председник. Господо што се тиче ове ствари ја као кмет не би требало да говорим против повећања стражара, и нећу то говорити — али држим да би из обзира на то што је прошле пола године буџетске и што друга половина године пада у летње доба, могли за сада до нове буџетске године задржати овај број који сада имамо, а од првог Новембра да буде тај број увећан као што комисија предлаже. (Вичу: врло добро).

Милутин Марковић. Али и плата иста од 60 динара да остане? (Тако је).

Председник. Ја мислим да о томе донесемо нарочито решење у коме ће се казати да је одбор усвојио да остане 100 патролција; али у исто време да је решио да се тај број повећа на 120 од 1. Новембра тек. године. Ја мислим да то може да буде (вичу: може. може). (Дакле усваја ли се тако?)

Бор. Новаковић. Ја држим да то не би могло да буде по закону. Ми не можемо унапред решити сада једну позицију из буџета који ће тек од 1. Новембра важити и онда бити знет пред одбор на решење.

Н. Х. Поповић. Ја држим да је најбоље да питање о умножењу патролција оставимо за други претрес, и да га онда засебно претресемо и решимо, пошто је засебним предлогом од стране полиције то питање и покренуто, а сада да усвојимо ово што предлаже суд у овој позицији буџете. То ће бити најчистија ствар. (Вичу: Тако је).

Председник. Па лепо. Онда да запишемо да се усваја ова позиција као што је до сад била. (Тако). Усвајате ли тако (Усвајамо). Читајте даље.

Секретар чита:

VII. Плата пожарне чете 45. Командиру чете по предлогу суда 1800. по предлогу комисије 1440. дин. 46. Двојица старешина по предлогу суда 1800, по предлогу комисије 1614 динара; на 20 пожарника по предлогу суда 16.400, по по предлогу комисије 14.880. динара; 48. на 7 кочијаша по предлогу суда 5740 а по предлогу комисије 5040 динара. *Свега:* по предлогу суда на пожарну чету 25740; а по предлогу комисије 23.040 динара.

К. Главинић. Ватрогасци имају мало опаснију службу од ноћних стражара али немају тежу, и ја мислим да и њима буде иста плата као и ноћним стражарима. Што се тиче командира чете, ако онај који је сада на томе месту не одговара позиву своме, онда га треба уклонити, али плату не треба смањивати; само би му требало одредити већу дужност.

Св. Караџевић. Што се тиче ватрогасаца није им плата велика само би требало да се над свима води строга контрола; јер, бивало је случајева да се пожар угаси док они стигну, а то значи, да нису свагда на окупу ту или да не раде посао као што треба уредно и брзо.

Б. Новаковић. Ми ако станемо одобравати све позиције по судском предлогу, онда нећемо уштедити ништа за прављење планова за водовод итд. — ја мислим да је доста ако се командиру да плата коју је комисија одредила, а тако и другим пожарницима.

К. Главинић. Има ли старешина пожарника бесплатан стан (Има и огрев) онда је довољна плата по предлогу комисије.

Председник. Дакле да гласамо господо.

Дим. Борђевић. Хоћемо ли гласати за све четири позиције или само за командира (Вичу: за све).

Председник. Добро дакле за све позиције под VII. Имамо предлог суда и предлог комисије. Које је за судски предлог казаће „за“... (Вичу сви смо за комисијски предлог).

Јесте ли сви за то да се усвоји предлог комисије односно ватрогасаца. (Је смо) Добро — онда идемо даље.

Секретар чита: VIII набавка пожарних справа 49. за набавку разних пожарних справа по предлогу суда 5000. а по предлогу комисије 3000 динара.

К. Главинић. Ја би молио да се објасни, из којих је разлога суд предложио ову суму од 5000 динара.

Председник. Суд је ову цифру предложио што има да се набаве коњи јер видите да немамо ни једног пара добрих коња. Осим тога немамо ни довољно мртвачких кола.

К. Главинић. Колико сте предвидели за набавку коња?

Председник. 3000 динара. Али та набавка изнеће се пред одбор на решење.

К. Главинић. А јесмо ли подмирили потребу са справама и прибором ватрогасним?

Председник. Јесмо у неколико. Но имам још нешто да допуним. Ви сте сви имали прилике да видите како кубуримо са мртвачким колима. Имамо свега двоја; једна за сиротињу, и друга — мало — боља — за отменције грађане. Па шта бива. Бива да се задоцне кола и да се чека на њих по читав сат. А зашто? Зато што немамо више кола да можемо подмирити сваку потребу тачно на време, или што се деси да се на једној пратњи сломи нешто на точку или се сломи руда и док се то измени или оправе задоцни се. То ме је довело на мисао шта би било да се деси да се једном сломи кола на пратњи каквој, тако да се не могу брзо да оправе? Ко би онда однео мртваца који чека на кола? Осим тога дешавају се и друге незгоде те се с колима задоцњава. Ето ономад је био овакав случај. Дошао је један млад човек који ми је представио да је умро један одличан ђак учитељске школе који је сиромашан па је тражио кола мртвачка бесплатно, и то сам му дао. Али у исто време да би се одазвао омладини нашој и показао колико је љубим, ја сам наредио да се даду она боља кола. Међутим то су служитељи заборавили казати, шта ли је, еле отишла су она друга сиротињска кола, па пошто је родбина умрлог знала да сам дао друга боља кола она је та кола тражила а она вратила и док се то свршило задоцњело је за читав сат те иста та кола нису могла да оду на време код другог мртваца нашег уваженог грађанина и мог доброг пријатеља пок. Стеве Далића, који је истог дана требао да се сарани. Ја ту нисам био ништа крив, — али због оскудице у колима та се задоцњева чешће могу да догоде.

Милан Маринковић. Не пазн се шта се ради. Ја знам за тај случај, да је тачно записане овде да кола буду код куће Далића у 4½ сата а нису дошла тако рећи до мрака.

Св. Караџевић. Ја мислим да треба да се набаве још још једна боља кола и још једна за сиротињу класу, па неће бити таквих неприлика.

К. Главинић. По свему се види да нама треба набавке и кола и коња и запреге и да ће све те набавке морати да прођу кроз одбор. С тога ја мислим да можемо одобрити ову суму која се тражи, па ако се не потроши остаће. Само ова позиција рђаво је записана: „Набавке пожарних справа“.

Председник. Напоследку можете примити предлог комисијски. а што треба да се набави односно кола мртвачких

НИВЕЛАЦИЈА ВАРОШИ БЕОГРАДА

Пошто ће се ускоро изнети на дневни ред пред одбор, рачунски део о нивелању вар. Београда; то доносимо реферат г. Чезевића којим предаје општини нивелационе планове и његову накнадну белешку.

Из овога и раније штампаног реферата упознаће се господа одборници о целокупном раду овога предмета.

ПРЕДСТАВНИШТВУ ОПШТИНЕ ВАРОШИ БЕОГРАДА

Реферат о извршеној нивелацији вароши Београда

I

Приступ.

30-га Септембра пр. год. поднео сам представништву реферат о дотадањем и будућем раду на нивелању вароши Београда.

Овај је реферат изашао у општинским новинама бр. 5 од 1/II. 87. и бр. 6. од 7/II. 87 год.

У овом реферату показао сам колико је до 1. Октобра пр. год. извршено и колико би се имало још извршити.

У ставу VI. о предлозима казао сам да са погледом на средства којима општина располаже ради пажљивијег и темељнијег извршења посла, да продуже даљи рад иста лица која су и одпочела. На име потребују три инжињерско-техничка лица и један цртач.

У моме реферату од 16. октобра пр. год. који је штампан у општин. новинама бр. 56. од 6/XII. пр. год., на постављена питања од бив. председника госп. Богичевића казао сам:

1). да радећи даље горе наведени број техничара моћи ће целокупно нивелање вар. Београда бити готово до Петрова-дне ове год.

2). да ће за овај искључиво инжињерско-технички персонал потребовати још 8.000 динара рачунајући од 1. Новембра 1886. до 30 Јуна 1887. год.

На основу овога реферата општински је одбор истога дана решио:

Да се самном уговор закључи да цео рад око нивелања вар. Београда по цену од 12.000 дин. извршим рачунајући ту и суму већ раније издату у 4000 динара.

за канцеларијски материјал, момке, инштрументе и све остале потребе да се обраћам суду са требовањима.

Као што ће се јасно из оба моја реферата видети, мени је далеко од памети било да ја овај посао узмем у цаушал и да фигуришем као предузимач.

Нити сам то могао бити као чиновник.

Сваки паметан предузимач кад намерава да неки посао изврши он богме рачуна и на своју добит.

У моме доцнијем реферату ја сам казао да за техн. особље треба за 8 месеци 8000 динара.

а то је:

месечно првом инжињеру	300 дин.
„ другом	250 „
„ трећем техничару	250 „
„ цртачу	200 „

1000 дин.

за 8 месеци скупа чини 8000, динара то је чист рачун.

Тако и по толико је и плаћато.

Ја сам био прост референат.

и запрете то ће се изнети у своје време пред одбор, на моме платити из непл. едвиг. трошкова, пошто сад и не знамо тачно колико ће нам за те набавке требати.

Предпрошле године на то је потрошено 8000 динара и прекорачена сума буџетска зато је боље да о тим набавкама засебно говоримо. — Дакле јесте ли за то да усвојимо предлог комисије (Усваја се). Добро.

Секретар. Чита :

IX. Храна коња пожарне чете. 50. На храну коња пожарне чете 6000 по предлогу суда а по предлогу комисије 5000 динара*, (Усваја се по мњењу комисије).

X. Ков коња пожарне чете 51. На ков коња пожарне чете по предлогу суда и комисије 189 динара. (Усваја се).

Председник. Пошто је већ доцкан ја мислим да прекинемо седницу (бива).

Закључен је састанак у 8 и по сах. по подне

НЕСЛУЖБЕНИ ДЕО

СПОМЕНИК ЂОРДАНУ БРУНУ

(СВРШЕТАК)

Одбор општински на састанку 8. маја т. г. решио је: да се на дан светковине пошаље честитка извршном одбору, што је председништво 28. пр. мес. и учинило. Послата честитка гласи :

Извршном Одбору за споменик Ђордану Бруну
у Риму.

У име општинског одбора вароши Београда, особита ми је част, да честитам Извршном Одбору светковину откривања споменика великом талијанском философу Ђордану Бруну, који је пре триста година обасут славом међународног проповедника слободне мисли и крунисан мученичким венцем у борби за људска права. Успех и величина нове Италије само су последица знаменитих њезиних неумрлих синова, ђенија из прошлих векова на свима пољима народног живота, научника, поета, уметника и државника. Они са сјајним предањима прошлости спојише свете и неодољиве тежње новијих нараштаја за ослобођењем и уједињењем Отаџбине, а тиме стекоше свом народу симпатије слободних народа и целога образованог света.

Надајмо се, да Италија неће заборавити света и спасоносна начела међународне солидарности, братства и ослобођења која су руководила стварањем њезине нове народне државе.

На том путу и српски народ вазда је гајио према својој великој и славној суседкињи на западу најискреније симпатије, чекајући од ње обилну моралну потпору у извршењу историјске мисије која му је међу балканским народима намењена.

Слава Италији !

Слава Ђордану Бруну !

Ж. Карабиберовић с. р.
председник општине београдске.

Из ових разлога нисам ни био вољан да се самном уговор закључује.

На представу и разлоге бив. председника госп. Богићевина који је увек желео и трудно се да неопходне потребе ове општине што пре подмири; велим на његову представу: „да је општина београдска до данас свакоме заслугу платила, па док види, ваш рад и труд умеће пристojно оценити и наградити.“

Зато сам потписао уговор и даље одпочео рад.

У средњи поштованог представништва има признатих и уважених инжењера и нека би се ма који припитао пошто би ма ко извршио мерење и управо површинско нивелање улица од 53000 куретних метара.

Данас пред вас господо одборници изнео сам целокупан рад нивелисања варши Београда.

II.

Начин израде и систематизирање планова

Начин израде ових планова већ вам је познат из првога реферата са којим сам вам поднео на оцену и суд, више изнелисаних и нацртаних улица као: Кн. Михаилове, Обренове, Кн. Милошеве, Сарајевске, Споменичке итд.

Овај систем и начин израде признат је тада као целисходан и да потпуно задовољава свеколико постављене и потребне услове и мени је у уговору препоручено да и остале улице по овоме угледу извршим, што сам и учинио.

И заиста више се шта у плановима неби имало ни захтевати ни пожелети, у њима су све мере и висине ухваћене које целисходно и наметно повлачење нивелета условљавају.

У свима плановима владао је исти систем означања. И сад би било посве излишно овде поново наводити оно што је већ у моме првоме реферату објасњено, разложено и казано.

На први поглед плана врло се је лако наћи. Сваки је цртез јасан и разумљив. Нема ништа излишнога. Сва су потребна дата и мере унешене и уцртане. И при повлачењу нивелета и оцени будућег теренског стања, за сваку убога тачку улице и место, и интелигентан нетехничар може се лако наћи разумети.

За сваку улицу у Београду не само што постоје и што су нацртани уздужни профили (узвез оне улице које се због теренских препона нису могле мерити и које ће се на своме месту поменути) него су још начињени и нормални попречни профили за већи део улица; будући вид и начин грађења кадраме у свима појединостима и димензијама.

За свеколике поднешене планове саставио сам један целисходан списак.

Овај ми списак олакшава те вам нећу морати овде побројавати и досађивати, које улице имају заједнички уздужни а које нормални попречни профил. Из овога списа све се на први поглед јасно види.

Тако:

У списку су поређане свеколике улице постојеће у Београду, како оне које имају своје име тако и оне које немају, по азбучном реду.

За свако писмо остављено је места за какву будућу нову улицу или преименавање имена.

Прва колона показује редне бројеве улица по азбуци.

Друга колона редни број кутија.

У трећој колони стоји име улице или њен опис местоположаја.

У четвртој, дужина или појединих улица или сумарно неколико које састављају један уздужни профил.

Пета колона показује имали улица свој засебан уздужни профил.

Шеста показује кад су заједно више улица на једном уздужном профилу и које су то улице.

Седма показује једи нивелета повучена.

Осма јели нивелета одобрена.

Девета постоји ли за дотичну улицу засебан нормалан профил.

Десета, важи ли нормалан профил за више улица и то за које.

Једанаеста показује колико је улица широка и да за исту важи нормални попречни профил од дотичне ширине.

Дванајста је колона за примедбе.

У почетку, при мерењу и саставу уздужних профила у по неким улицама нисам се држао нових утврђених регулационих праваца, што је према првоме подоженом програму Хаачијев план и рад имао да послужи као базис и да се само још нужне тачке уметну. Нисам се држао ни после кад сам одбацио ту замисао и почео радити на познати начин, зато што то одводи грдној дангуби а ваљало је нивелање за 4 месеца дократи. Међутим нарочито у улицама које имају благ скок у неколико већа или мања дужина незнатно утиче на нивелету.

Тако су биле извршене: Которска (Зерек), Дунавска, Душанова и Скадарска улица.

Али кад и при свем напрезању опет за прво одређено време од 4 месеца неможе се цео Београд свршити, и кад одбор одобри још 8 месеци рада на ту цел, ја сам одмах настао код управе вар Београда да нам се издаду сви планови улица вар. Београда за које су регулационе линије повучене и одобрене те је добар део ових прекоширао.

Ови регулациони планови у току даљег рада послужили су као базис за нивелање улица.

Мерењем улица у свима нивелационим правцима у стално утврђеним регулационим границама, а нарочито праве улчице осовине гди је год то могуће, постизава се тачан профил за сва времена, докле се год утврђени регулациони фронтони не измену.

Да би се тако са погледом на утврђене регулационе линије тачан профил добио, врло често морале су се савлађивати тешке теренске препоне, изналазећи нивелационе правце и завлачећи се по кућама и дворштима. Врло велики је посао и труд задавало истраживање у врло многим улицама и утврђивање нове регулационе осовине.

Овај посао апсолутно није спадао у нивелање.

Још је честу забуну проузроковала та недаћа што ни једној јединој улици у Београду није утврђена осовина, па се скоро ни две куће заједно не слажу у регулац. правцу, ма да се сматрају да су на регулационим линијама подигнуте.

Тако кад је дато времена понова сам штационисао и изневелао Которску и Дунавску улицу, у границама нових регулационих линија, и ако су постојеће дужине осовина од будућих незнатно разликују, једино у намери да се ове артериозне саобраћајне правце начине што тачнији уздужни профили ма да нови регулациони фронтони прелазе преко кућа и са свим одступају од постојећег правца нарочито у Которској улици.

За Душанову улицу задржата је стара осовина, по којој је нивелање већ извршено, с тога што она тече приближно паралелно фактичкој осовини и што кад би се по овој штационисало и нивелало морала би се и данас на више места помоћу паралелних изналазити дакле посредно, несигурно. Међу тим дужине обеју осовина разликовале би се или врло мало или нимало, што на благи скок у овој улици ни мало неби утицало. Висине патоса, свију солидних грађевина на регулационој линији измерене су.

Скадарска улица апсолутно није се могла по целој својој дужини измерити по новим регулационим правцима. Она је измерена у постојећим границама. Ипак у дужини и висинским котама, разликоваће се врло мало од фактичног стања у оквиру будућих регулационих линија.

И поред све воље и готовости неке улице у садашњем стању апсолутно није могуће изnivelати а неке са претешком муком и великом дангубом посредним мерењима тек би се могле измерити.

Оне или нису просечне или и ако постоје улице, регулациони правци знатно одступају од постојећег правца тако да не само осовина тече преко кућа и других прелона већ и фронта оне линије.

Ево тих улица које се нису могле мерити и немају уздужних профила:

- 1.) Вишњичка улица кварт палилулски
- 2.) Владетина " " "
- 3.) Златарска " " варошки
- 4.) Изворна " " палилулски
- 5.) Јакшићева " " Дорћолски
- 6.) Лесковачка " " палилулски
- 7.) Миријевска " " "
- 8.) Новакова " " "
- 9.) Сребрничка " " варошки
- 10.) Трончка " " "
- 11.) Тежачка " " палилулски
- 12.) Цигларска " " "

За сваку од ових улица врло је лако увидети из регулационих планова зашто која није се могла премеравати. Оне су скоро све кратке и побочне.

Ипак моја ће искључива брига бити да, сваку од ових улица, чим се било укаже потреба било и колико омогући мерење, у најкраћем року измерим и начиним уздужни профил.

Дужина свију измерених и изnivelатих улица износи 53157, 02 мет.

До 1. Октобра 1886. год. кад сам предао прву партију израђених планова са првим мојим рефератом, чим сам зготовио и повукао нивелате за једну или више улица шиљати су планови од стране општине г. министру грађевина који је при саставу комисије за оцену планова и нивелета призивао и два одборника инжињера који су раније изабрани од стране општине, те су тако планови прегледани и поједине нивелете оцењиване и одобраване.

Кад сам по уговору предузео даљи рад на нивелању, повлачио сам на готовим плановима поступно и нивелете у колико је свршени слет улица дозвољавао. И тако за највећи део улица повукао сам сам нивелете; но кад сам прочитао одборску одлуку од 23. Јуна о. г. штампану у бр. 27. од 5. Јула о. г. општ. новина, којим је образложена комисија из два ваљана српска стручњака и 4. одборника, која би од стране општине прегледала и оцењивала нивелационе планове и нивелете и тек по томе они би се планови шиљали господи министрима грађевина и унутрашњих дела на одобрење; нашао сам за паметно и добро да бар за остали део улица у сугласју са комисијом повучем нивелете.

III.

Нормални попречни профили.

Нормални попречни профили као што је наглашено одређени су и начињени за сваку без разлике улицу којој је, стално утврђена ширина било неменљивошћу постојећег стања било повлачењем регулационих линија од стране министарства грађевина.

За улице Краљ Миланову, Крагујевачку и Кнез Милошеву нису састављени норм. профили за то што се изписује нарочита штудија.

Нормални профили опредељивани су по најновијим техничким правилима, која су другим искуством и статистичким прибирањем стечена и уоквирена.

Да ли је нормални профил начињен само за исту улицу или је за више улица, или служи за више улица једног истог распона, као што је напред казано види се јасно из списка улица.

Гди се за коју улицу има подићи тротоар и како, или од правилних форми или од ломљеног камена као и коловоз, оцењивао сам према саобраћају и према местоположају улице.

Тако за све важније и на живљим саобраћајним линијама улице, усвојио сам да тротоар буде од правилних форми. За улице по крајевима и са slabим саобраћајем усвојен је тротоар од ломљеног камена.

Још су начињена два угледна профила, један за калдрисање правилним формама било целе улице било само тротоара.

У правилне форме убројане су и учтане ове врсте:

- a.) Коцке правилно и прописно сатесане или за тротоар или за коловоз.
- b.) Камене плоче правилно сатесане.
- c.) Асфалт.

Са каменним плочама и асфалтом калдрмишу се само тротоари.

Коцкама правилније отесаним по кад-кад калдрмишу се тротоари а обично калдрмишу се коловози нарочито у саобраћајним улицама.

Све остале видове за тротоар и коловоз искључио сам, пошто су меродавни људи дугим проматрањем и упоређајем нашли да не ваљају.

Зато их ни ја нисам у угледни профил уврстио.

Други је угледни профил за калдрисање улица домњеним каменом.

Сад ако би се ма у којој улици одступило од начињеног нормалног профила, стављене су опазке на свакоме профилу дотичне улице позивајући се на угледан профил који би послужио за усвојени начин калдрисања.

По правилу не пропорукује се сађење дрвећа у улицама које имају мањи тротоар од 5 метара стога што би се заклањале зграде, квариле грађем исте и влажиле, мени се пак чини да је ова граница претерана и да ће мало које дрво у границама прелазити пречник од 8 метара дакле неће сметати згради ни у ком погледу.

Стога сам ја усвојио да се може засађивати дрвеће у улицама са најмање 4. метара ширине тротоаром. А то је једино што код нас има врло мало улица од 4 метара па на више шир. тротоара.

Међутим позната је ствар да дрвеће чисти ваздух чини хладовину на летњој прилици и засађени тротоари пријатна су металшта а нарочито биће за Београд који има једини повећи парк калмегдански.

Одстојање од силовне пивце ивичног камена до средине дрвета не треба ни да је веће ни мање од 0.70 мет.

Само за Кр. Миланову, Крагујевачку и Кнез Милошеву улицу нисам начинио нормалне профиле зато што за ове улице ваља најпре бити на чисто са положајем нивелете. Ваља расчитати и то питање оћели се штетити дрвеће стојеће или неће. Јер оно ни у једној од ових улица није на прописаноме месту.

IV.

Трошак око нивелања вароши Београда.

Из писка под А. видиће представништво да целокупан утрошак, учињени на нивелање вар. Београда за раденике, за цртаћи и канцел. материјал за дрвеће, за коље и т. д. (ван суме од 12.000 дин. за инжињ. техничко особље) износи 7.411 04 динара

Сума одобрена на инжињерско техничко особље 12.000 00 динара

Тотална сума издатака на нивелање вароши Београда износи 19.411 04 динара

У ову суму каса није уврстила оне издатке, за предмете који остају у општ. инжињерској канцеларији као: за инштрумент, за мотке, за притискиваче и т. д. и који се немогу уврстити као искључиви издатци за нивелање.

Уз списак А. иде и списак В. за одужење учињеног привременог издатка по З. признанице наведеног под бр. 57. списка А.

V.

Закључак.

На уречено време до Петрова-дне (30. Јуна 1887. год.) свеколики радови око нивелања нису могли бити готови.

Врло велики део одређенога времена одузели су други општински радови.

И раније а нарочито од како је г. Бура Љочић дао оставку све потребне општинске послове обављали су инжињери за нивелање.

Управо читав месец Новембар отишао ми је на утврђивању нивелета по улицама запад. Врачара.

Више од трећине свакога месеца до мога ступања у поштинску службу отишло ми је на друге општинске радове, као давања висина и правца у Књ. Михаиловој улици бављење по разним комисијама. Око 15. дана отишло ми је на грађење плана и прерачуна за свеколике исправке на ово општинскомне здању.

Исто тако употребљавана су и остала два господина врло често на разне општинске послове.

Ако треба могу сваки убога дан показати гди је шта рађено.

Осим тога неуморним тумарање по београдској калдрми у Децембру месецу пр. год. заболела ме је јако нога те сам се управо вукао све до половине Маја о. год. под највећим боловима.

Потписати никад није могао одрећи рад на другим општинским пословима из поштовања према бив. председнику господ. Богићевићу.

Зашто сам се задоцнио?

Признајем да одкад сам ступио у општ. службу имао сам се и морао бавити са осталим општин. пословима. Зато остајем захвалан садашњем господ. Председнику који ме је за ово месец и по дана на моју устмену молбу штедио од осталих општинских послова само да час пре нивелање довршим.

И сам посао захтевао је да га ја довршим а до краја изведем.

Сад је целокупан рад нивелације пред председништвом на оцени.

Рачунајући на свест и на племенитост госпде одборника да ће моћи праведно оценити велики уложени труд и рад иза кога излазим оболео и финансијски оштећен једном неочичкиваном појавом.

Ипак моје ће највеће задовољство бити и остати у томе ако овај трудан и велики рад послужи престоници корисно за све здравствене и сабраћајне цели.

20. Августа 1887. год.

Београд.

Понизни председништву
Стеван Чађевић,
инжињер.

Приметба: 1. Одмах по однешеном реферату повукао сам нивелете и за остале улице. Тако за све поднешене улице повукао сам сам пре компејског рада свеколике нивелете.

2. С пролећа пр. год. нивелете су и начињени планови за улице: Миријевску, Цигљарску и Цветну које скупа износе 735 92 м.

3. Начињени су нормални попречни профили и за улице: Краљ-Миланову, Крагујевачку и Кнез-Милошеву.

ДРУШТВО СВ. САВЕ

Главни Одбор „Друштва св. Саве по одлуци од 27 априла ове год. бр. 512 приређује на дан 1 септембра ове године лутрију, на којој ће се извући 301 згодитак. Чист приход од ове лутрије намењен је зидању *Светосавскога Дома* за друштвену школу и пансионат.

Главни згодитак биће један *виноград* на топчидерском брду, или вредност његова *у новцу*.

150 згодитака биће у разним стварима, које ће се доцније појединце обзнанити, и.

105 згодитака биће у разним књигама,

Дозова ће бити свега 15 хиљада, а цена је једном лозу 2 динара.

На лозовима од броја 1 до броја 400 закључно изостала је на полеђини напомена која се налази на свима осталим лозовима и која гласи:

„Лицу, које добије главни згодитак, стоји до воље, да прими или виноград или у готову новцу вредност која му одговара, а та је, 10000 динара у сребру“

На лозовима од броја 400 закључно бројеви су рукописни, а на свима осталима печатни.

Сви лозови снабдевени су печатом друштвеним и Д.С.С. Бр. 533

3 маја 1889 године

Тајник
Ср. Ј. Стојковић.

Председник,
„Друштво Св. Саве“,
Светомир Николајевић.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС.

Дате су у штампу

ПЕСМЕ

ВОЈИСЛАВА Ј. ИЛИЋА

књига ће изнети 16 табака.

Новац треба слати г. Пери Зорићу, м.л. фактору кр. ср. држ. штампе, и књижарама: В. Валожина у Београду и Душ. Валожина у Нишу.